

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Дніпровського
державного технічного університету

від «22» 09 листопада 2022 року, протокол № 9

Голова вченої ради, в.о. ректора

 Віталій ГУЛЯЄВ

«22» 09 листопада 2022 року

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО СИСТЕМУ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ

АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

У ДНІПРОВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

ПОГОДЖЕНО

науково-методичною радою ДДТУ

«29» серпня 2022 року, протокол № 7

Кам'янське

2022

1. Загальні положення

1.1. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (далі – Положення) визначає систему заходів щодо протидії академічному плагіату в Дніпровському державному технічному університеті (далі – університет) та порядок перевірки наукових, навчально-методичних та кваліфікаційних робіт на академічний плагіат.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року (зі змінами та доповненнями в редакції від 12.05.2022 року) (ст. 32 п. 3.1), Статуту університету, Положення про організацію освітнього процесу в ДДТУ, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ДДТУ.

1.3. У Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

Плагіат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

Твір (робота, матеріал) – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), кваліфікаційна робота, реферат, есе, тощо).

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора або іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

Рерайт – перефразування чужої праці без згадування оригінального

автора.

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

1.4 Різновидами академічного плагіату є:

- видання виконаної роботи іншого автора за свою без внесення в неї жодних змін та належного оформлення цитування;
- копіювання значної частини чужої роботи в свою без внесення в запозичене жодних змін та належного оформлення цитування;
- представлення суміші власних та запозичених аргументів без належного цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зокрема парафраза, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;
- компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього правок, посилань на авторів та «маскування» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

2. Превентивні заходи щодо запобігання та виявлення академічного плагіату

2.1. Наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники університету, співробітники, що здійснюють науково-методичну діяльність, здобувачі вищої освіти всіх рівнів та форм навчання, аспіранти та докторанти, шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених в цьому Положенні беруть на себе відповідальність щодо: коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; порушення загальноприйнятих правил цитування.

2.2. З метою стимулювання здобувачів вищої освіти усіх рівнів та форм навчання до самостійного виконання письмових робіт у Дніпровському державному технічному університеті є обов'язковими такі заходи:

- проведення публічного захисту кваліфікаційних робіт;
- обговорення результатів досліджень кваліфікаційних робіт на наукових конференціях та представлення їх у вигляді тез, а також опублікування наукових статей в наукових виданнях, зокрема, фахових;
- систематичне заслуховування результатів наукових досліджень на засіданнях кафедр, науково-методичних семінарах, засіданнях наукових

студентських гуртків, товариств молодих вчених, круглих або дискусійних столів тощо.

2.3. Попередження академічного плагіату в ДДТУ здійснюється шляхом:

- функціонування репозитарію наукових і навчально-методичних праць, кваліфікаційних робіт з метою використання його для внутрішньої перевірки на плагіат;
- використання комп'ютерної програми для внутрішньої перевірки текстів на наявність академічного плагіату;
- проведення для здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників семінарів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;
- проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед здобувачів вищої освіти на лекціях, семінарах з питань наукової етики, запобігання та виявлення плагіату у кваліфікаційних роботах;
- ознайомлення науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти з нормативними Положеннями щодо питань академічної доброчесності;
- розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання та виявлення плагіату на офіційному веб-сайті університету.

2.4 Протидія плагіату в ДДТУ здійснюється шляхом:

- розміщення всіх навчальних, навчально-методичних та наукових робіт на офіційному веб-сайті університету (в розділах інформаційного порталу, репозитарію);
- виявлення плагіату через експертну оцінку з використанням комп'ютерної перевірки за допомогою автоматизованої програми StrikePlagiarism (основна програма, яка використовується в ДДТУ для перевірки робіт на наявність текстових запозичень) на унікальність всіх навчальних, навчально-методичних та наукових робіт науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та здобувачів вищої освіти з метою визначення збігів/ідентичності/схожості з текстовою інформацією, що міститься в мережі Інтернет.

3. Порядок перевірки на академічний плагіат

3.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів;
- навчальні та науково-методичні праці (підручники, навчальні

посібники, конспекти лекцій тощо), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, конкурсів);

- дисертаційні роботи і автореферати на етапі представлення матеріалів робіт до апробації та для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою.

3.2 Терміни перевірки вказаних робіт наступні:

- для монографій, підручників, посібників – за тиждень до засідання вченої ради університету;

- для дисертаційних робіт – за 10 днів до засідання кафедри, на якій розглядається питання щодо рекомендації роботи до захисту;

- наукових статей і тез доповідей – протягом 10 днів після подання до редакційно-видавничого відділу;

- кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів – за тиждень до представлення роботи до екзаменаційної комісії.

3.3. Перевірка оригінальності тексту здійснюється автоматизовано програмою StrikePlagiarism.com.

4. Порядок подання на перевірку та застосування комп'ютерної системи порівняльного аналізу електронних текстів

4.1. При наданні на кафедру (науковому керівнику) друкованого варіанту кваліфікаційної роботи, здобувачі вищої освіти усіх форм навчання, заповнюють і підписують заяву за встановленою формою (додаток 1 цього Положення), якою підтверджується факт відсутності в письмовій роботі запозичень з друкованих та електронних джерел третіх осіб, не підкріплених відповідними посиланнями, та факт поінформованості про відповідальність у випадку виявлення плагіату.

4.2. Для перевірки на плагіат подається електронний варіант кваліфікаційної роботи, ідентичний за змістом та оформленням друкованому варіанту. Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати вимогам щодо її написання відповідно до Стандарту установи «Випускні, курсові проекти і роботи. Загальні вимоги та правила оформлення».

4.3. Електронний варіант кваліфікаційної роботи надається особисто здобувачем вищої освіти координатору (експерту), який проводить перевірку робіт на плагіат на кафедрі. Координатор (експерт) призначається

завідувачем кафедри із числа досвідчених штатних працівників профільної кафедри.

4.4. Електронний варіант кваліфікаційної роботи надається у форматі doc, docx, або PDF, одним файлом, який містить всі розділи роботи. Здобувач вищої освіти та науковий керівник несуть повну відповідальність за зміст електронного варіанту та його ідентичність друкованому варіанту кваліфікаційної роботи.

4.5. Завідувач кафедри надає координатору (експерту) по кафедрі копії наказів (додатків до наказів) про затвердження тем кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, що допущені до захисту, а також графік їх захисту.

4.6. Рекомендовані показники оригінальності тексту у наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти (монографії, підручники, навчальні посібники, дисертаційні роботи, тези, статті тощо):

понад 90 % – текст письмової роботи є оригінальним (несуттєвий об'єм запозичень);

від 75 % до 90 % – оригінальність тексту задовільна (незначний об'єм запозичень), проте слід переконатися у наявності і правильному оформленні цитувань та посилань на використані джерела;

від 60 % до 75 % – письмова робота приймається до розгляду після доопрацювання автором (авторами) та наявності і правильного оформлення цитувань та посилань на використані джерела, оскільки має значний об'єм запозичень;

менше 60 % – письмова робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до друку (захисту), оскільки має суттєвий об'єм запозичень, що трактується як плагіат.

4.7. Після написання наукової статті або тез доповіді і наданні їх до відповідного видавництва автор (автори) заповнюють і підписують заяву за встановленою формою (додаток 2 цього Положення), якою підтверджується факт відсутності у науковій роботі запозичень з друкованих та електронних джерел третіх осіб, не підкріплених відповідними посиланнями, та факт поінформованості про відповідальність у випадку виявлення плагіату.

4.8. Рекомендовані показники оригінальності тексту у письмових роботах здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів:

понад 75 % – текст письмової роботи є оригінальним (несуттєвий об'єм запозичень);

від 60 % до 75 % – оригінальність тексту задовільна (незначний об'єм запозичень), проте слід переконатися у наявності і правильному оформленні

цитувань та посилань на використані джерела;

від 40 % до 60 % – письмова робота приймається до розгляду після доопрацювання автором (авторами) та наявності і правильного оформлення цитувань та посилань на використані джерела, оскільки має значний об'єм запозичень;

менше 40 % – письмова робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до друку (захисту), оскільки має суттєвий об'єм запозичень, що трактується як плагіат.

4.9. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються звітом про перевірку на наявність академічного плагіату (звіт подібності), який формується програмним комплексом StrikePlagiarism з подальшим допуском матеріалів до друку (захисту), відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду. Даний звіт додається до кваліфікаційної роботи.

4.10. У разі негативного висновку робота повертається на доопрацювання. Негативний експертний висновок є підставою для не допуску роботи до захисту завідувачем кафедри.

4.11. Результати перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат розглядаються на засіданнях відповідних випускових кафедр. Після чого кафедрою надається подальший допуск до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду. По результатам засідання кафедри завідувач кафедри готує протоколи аналізу звітів оригінальності (додаток 3 цього Положення) та надає відповідний допуск (не допуск) до захисту.

4.12. В антиплагіатній системі StrikePlagiarism перевірка робіт на наявність плагіату здійснюється в базі даних місцевих університетів, базі даних текстів, зібраних у програмі обміну базами даних, базі даних RefBooks, базі даних правових актів (DLA) та глобальних Інтернет ресурсів.

Звіт подібності полегшує здійснення незалежної оцінки досліджуваного тексту; вказує на кількість запозичених фрагментів та їхні джерела.

В звіті подібності відображаються коефіцієнти подібності 1 (КП1), 2 (КП2), які визначають відсоток запозичень, та коефіцієнт цитування (КЦ), знайдених в аналізованому документі.

Значення коефіцієнта подібності 1 (КП1) визначає, яка частина документів містить фразу 5 слів або більше, знайдену в базі даних університету, базі даних програми обміну базами даних, бази даних RefBooks або інтернет-ресурсів (за винятком запозичень з правових актів, знайдених у

Базі даних правових актів).

Коефіцієнт подібності 1 використовується насамперед для визначення відсотку плагіату в роботі яка перевіряється. Оригінальність роботи, описана в пунктах 4.6 та 4.8 цього Положення, дорівнює

$$OP = 100 - КП1.$$

Значення коефіцієнта подібності 2 (КП2) визначає, яка частина документів містить фразу з 25 слів або більше знайдених в базах даних, згаданих вище (за винятком бази даних правових актів). Через довжину виявлених фраз, показник подібності 2 є інструментом для виявлення несанкціонованих запозичень великого обсягу.

Коефіцієнт цитування (КЦ) – обсяг тексту, знайдений між лапками. Система визначає тільки ті лапки, які правильно оформлені. Система не аналізує законність використання фрагментів. Коефіцієнт цитування є допоміжним механізмом при оцінці робіт.

5. Відповідальність за плагіат

5.1. Наукові, науково-педагогічні, педагогічні, інші працівники, що публікують наукові та навчально-методичні праці, несуть особисту відповідальність за:

- коректність роботи із джерелами інформації;
- дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань;
- порушення загальноприйнятих правил цитування.

5.2. Наукові керівники кваліфікаційних робіт та здобувачі вищої освіти всіх форм навчання несуть відповідальність за подання письмової роботи для перевірки системою порівняльного аналізу електронних текстів кваліфікаційних робіт, у порядку визначеному даним Положенням.

5.3. Факт академічного плагіату в роботах наукових, науково-педагогічних працівників, педагогічних та інших працівників, здобувачів наукового ступеня може бути констатований комісією, яка створюється на підставі розпорядження першого проректора.

5.4. Результати перевірки на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти для відповідних наукових керівників враховуються конкурсною комісією при проведенні конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників.

5.5. Наукові керівники в обов'язковому порядку ознайомлюють із цим Положенням здобувачів вищої освіти та на всіх етапах виконання кваліфікаційних робіт, контролюють й попереджують факти плагіату.

5.6. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у наукових роботах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня може бути підставою для виключення з докторантури (аспірантури) чи відкріплення від аспірантури.

5.7. У разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеня така дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду без права повторного захисту.

5.8. Науковий керівник несе відповідальність за перевірку роботи у встановлені строки, прийняття рішення щодо доопрацювання та повторну перевірку на плагіат, а також, про допуск роботи до попереднього захисту.

5.9. Виявлення фактів академічного плагіату (компіляцій) в навчально-методичних роботах науково-педагогічних працівників може бути враховано при подовженні дії трудового договору (контракту) на займаній посаді.

5.10. Відповідальність науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету за академічний плагіат визначається їхніми посадовими інструкціями.

5.11. Науково-педагогічні працівники, що публікують наукові та методичні праці, несуть особисту відповідальність за коректну роботу із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань.

6. Порядок подання апеляції та її розгляд

6.1. У випадку незгоди з висновком автоматизованої комп'ютерної системи порівняльного аналізу електронних текстів кваліфікаційних робіт щодо встановленого факту плагіату (компіляцій), автор має право у триденний термін з моменту виявлення плагіату, подати письмову апеляційну заяву на ім'я ректора.

6.2. Для розгляду апеляційної заяви здобувача вищої освіти створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується наказом ректора з найбільш досвідчених та авторитетних науково-педагогічних працівників відповідних кафедр (загальний склад не більше 5 осіб). Секретарем комісії призначається працівник навчального відділу університету.

6.3. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу наказу ректора про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

6.4. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

6.5. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, кваліфікаційна робота якої розглядається апеляційною комісією.

6.6. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, який ознайомлюється з висновками. Висновки апеляційної комісії щодо академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти зберігаються в деканатах.

7. Прикінцеві положення

7.1. Положення вводиться в дію з дня його затвердження вченою радою Дніпровського державного технічного університету.

7.2. Зміни та доповнення до Положення у разі потреби можуть вноситися наказом ректора за рішенням вченої ради Дніпровського державного технічного університету.

7.3. Дія Положення скасовується наказом ректора за рішенням вченої ради Дніпровського державного технічного університету.

Укладачі:

В.п. першого проректора

Володимир СОЛОД

Заступник голови науково-методичної ради

Олена ГЛУЩЕНКО

Голова секції інноваційних технологій
в освітньому процесі НМР ДДТУ

Роман КЛИМОВ

Голова секції внутрішнього забезпечення
якості освітньої діяльності НМР ДДТУ

Альона ХМЕЛЮК

ЗАЯВА
щодо самостійності виконання кваліфікаційної роботи

Я, _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

здобувач вищої освіти _____
(форма навчання, факультет, курс, група)

заявляю: моя кваліфікаційна робота на тему _____

(назва роботи)

виконана самостійно і в ній відсутні елементи академічного плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше дипломних робіт (проектів), кваліфікаційних робіт та інших письмових робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання.

Я ознайомлений(а) з діючим Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску кваліфікаційної роботи до захисту та застосування дисциплінарних заходів.

Дата

Підпис

ЗАЯВА
щодо самостійності виконання наукової роботи

Я, _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

(посада, місце роботи)

прошу перевірити мою роботу (стаття, тези доповіді, дисертація
(кандидатська або докторська), тощо) на тему _____

(назва роботи)

на наявність академічного плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше письмових робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання.

Я ознайомлений(а) з діючим Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в університеті, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в публікації моєї роботи та застосуванні дисциплінарних заходів.

Дата

Підпис

ПРОТОКОЛ АНАЛІЗУ ЗВІТУ ОРИГІНАЛЬНОСТІ

Завідувачем кафедри _____ було проведено ознайомлення з повним звітом оригінальності, який був згенерований системою виявлення і запобігання плагіату StrikePlagiarism.com щодо роботи:

Автор: _____

Назва роботи: _____

Керівник роботи: _____

Координатор: _____

Підрозділ: _____

Показник оригінальності: _____

Після аналізу звіту оригінальності

☒ виявлені в роботі запозичення є сумнійними і не мають ознак плагіату. У зв'язку з чим, робота визнається самостійною і допускається до захисту;

☐ виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи по суті і відсутності самостійності її автора. У зв'язку з чим, робота повинна бути знову відредагована з метою обмеження запозичень;

☐ виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату, або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не допускається до захисту.

Обґрунтування: _____

Завідувач кафедри _____

назва кафедри

_____ підпис

_____ ПІБ

Дата